

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pkf.II.20.254/2024/2. szám

A Debreceni Ítéltábla a másodfokú eljárásban a dr. Kovács Eszter ügyvéd (cím) által képviselt 'kérelmező neve' (cím) kérelmezőnek – a dr. ... bíró és dr. ... bírósági titkár által képviselt Fővárosi Törvényszék (cím) kérelmezett ellen vagyoni elégtétel megfizetésére irányuló nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 17.Pk.20.282/2024/14. számú végzése ellen a kérelmezett által 15. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

végzést:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmező részére 15 (tizenöt) napon belül 120 000 (egyszázhuszezer) forint másodfokú költséget.

Megállapítja, hogy a meg nem fizetett 14 916 (tizennégyezer-kilencszáztizenhat) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] A kérelmező 2019. december 3-án a Budapest II. és III. Kerületi Bíróságon három, szülői felügyeleti jog gyakorlásával kapcsolatos beadványt nyújtott be, amelyet 18.P.23.368/2019. számon iktattak. A kerületi bíróság a 2019. december 31-én kelt végzésével felhívta a kérelmezőt, hogy keresetlevelét – megjelölve, hogy annak tárgyától függően melyik formanyomtatványon – 15 napon belül nyújtsa be; a felhívás ezen felül tájékoztatást adott más folyamatban lévő eljárással kapcsolatos kérelem az adott bíróságra benyújthatóságáról, valamint nem egyediesített, általános felhívásokat tartalmazott a beadványok benyújtásáról, a képviselőről, az elektronikus kapcsolattartásról, a költségkedvezményekről. A felhívásra a kérelmező eljárásjogi kifogást – amelyben arra hivatkozott, hogy keresetlevelet terjesztett elő szülői felügyelet megszüntetése iránt – és kizárási kérelmet terjesztett elő, ezt követően a felhívás eredménytelensége miatt a kerületi bíróság a 2020. március 3-án jogerőre emelkedett végzésével a keresetlevelet visszautasította.

[2] A kérelmező 2020. április 2. napján postai úton, könyvelt küldeményként előterjesztette – az előző ügyszámra hivatkozással, az ismételt benyújtás megjelölésével – a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti keresetlevelét, amelyet a kerületi bíróságon 2020. április 7. napján 18.P.III.20.948/2020. számra iktattak azzal, hogy az iratokhoz annak előzményeként csatolták a 18.P.23.368/2019. számú ügyet.

[3] A kerületi bíróság a 2020. április 9-én kelt végzésével a jogi képviselő nélkül eljáró kérelmezőt a keresetlevelé hiányainak a pótlására hívta fel azzal, hogy fenntartja-e a keresetének az elbírálására megjelölt jogszabályi alapot, amely felhívásnak a kérelmező – a megjelölt jogszabály pontosításával – 2020. április 22-én tett eleget.

[4] A kérelmező a 2020. november 12-i első perfelvételi tárgyaláson – perben tett intézkedésekre, valamint előadása szerint többek között 2020. november 10-én más ügyekből tudomására jutott, bírák által bejelentett elfoglaltsági nyilatkozatokra hivatkozva – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 12. §-ának f) pontjára

hivatkozással kérte a per tárgyalásából kizárni a kerületi bíróság és a kérelmezett valamennyi bíróját. Az eljáró bíró tájékoztatást adott arról, hogy a kizárási kérelemre tekintettel a tárgyalást folytathatja, de a pert lezáró érdemi határozatot nem hozhat, majd a perfelvételi tárgyalást a kerületi bíróság a kizárási kérelem elintézésére tekintettel új hatánap kitűzése nélkül elhalasztotta. A kérelmezettel szembeni kizárási kérelmet a Fővárosi Ítéltábla 2021. március 16-án, a kerületi bíróság bíráival szembeni kizárási kérelmet a kérelmezett 2021. április 27-én utasította el azzal az indokkal, hogy nem álltak rendelkezésre olyan objektív adatok, amelyekből a pártatlanság követelményének nem biztosíthatóságára következtetni lehetne, önmagában a kizárást más eljárásban tett elfogultsági nyilatkozatok nem alapozzák meg. Ezt követően 2021. május 21-én a perfelvételi tárgyalást a kerületi bíróság 2021. szeptember 16-ára tűzte ki.

[5] A per a másodfokon eljáró kérelmezett 54.Pf.630.584/2023/4. számú, az elektronikus rendszerbe 2023. április 26-án feltöltött jogerős ítéletével fejeződött be, amelyet az elektronikus kapcsolat tartó kérelmező 2023. május 12-én töltött le.

A kérelem és az ellenirat

[6] A kérelmező az eljárás elhúzódása miatt a 2019. december 3. napja és 2023. május 12. napja közötti összesen 1243 nap figyelembevételével kérte a kérelmezettet 497 200 forint vagyoni elégtétel a javára megfizetésére kötelezni.

[7] A kérelmezett az elleniratában elsődlegesen – elkésztettségére hivatkozva – az eljárás megszüntetését, másodlagosan a kérelem elutasítását kérte.

[8] A kérelem elutasítása körében előadta, hogy a per számított időtartamának nem képezi a részét a 2019. december 3. és 2020. április 7. közötti időtartam, mert a kérelmező a keresetét 2020. április 7. napjával terjesztette elő, a korábbi beadványai joghatályai a törvényes feltételek hiányában nem maradtak fenn. Kérte figyelmen kívül hagyni vagyilagosan a 2020. április 9. és 2020. április 28. közötti 19 napot, mert szükségtelenül hívta fel a kerületi bíróság a kérelmezőt hiánypótlásra és a kérelmező nem terjesztett elő eljárás elhúzódása miatti kifogást, vagyilagosan a 2020. április 7. és 2020. április 22. közötti 15 napot, mert a keresete pontosításra szorult, ezért az a kérelmező érdekkörében felmerült elhárítható ok miatt szükségtelenül eltelt időtartamnak minősül. Kérte levonni a számított időtartamból vagyilagosan a 2020. november 12. és 2021. szeptember 16. közötti 308 napot, mivel késedelmesen terjesztette elő a perfelvételi tárgyaláson az annak megkezdéséig benyújtható kizárási kérelmét, a határidőben előterjesztés esetén a perfelvétel lezárható lett volna; vagyilagosan a 2020. december 20. és 2021. május 21. közötti 152 napot azért, mert a kizárást tárgyában a bíróságnak soron kívül kellett volna döntenie és erre nem került sor, de a kérelmező nem élt az eljárás elhúzódása miatti kifogással. A 2023. április 26. és 2023. május 12. közötti 16 nap figyelmen kívül hagyását pedig azért kérte, mert nem töltötte le azonnal az ítéletet, ezért a későbbi letöltés a kérelmező érdekkörében felmerült elhárítható ok miatt szükségtelenül eltelt időnek minősült. Mivel így a figyelembe vehető időtartam nem haladja meg a Pevtv. 6. §-a (3) bekezdésének a) pontja szerinti 36 hónapos időtartamot, a kérelmet egészében el kell utasítani.

Az elsőfokú végzés

[9] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével az eljárás megszüntetése iránti kérelmet elutasította, érdemben pedig kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmezőnek 15 napon belül 497 200 forint vagyoni elégtételt. Megállapította, hogy az eljárási illeték az állam terhéen marad.

[10] Az eljárást befejező érdemi döntése szerint az elsőfokú bíróság a kérelmezett hivatkozásait egyik okból sem találta alaposnak.

[11] Nem fogadta el, hogy nem képeznék a számított időtartam részét a 2019. december 3. és 2020. április 7. közötti napok, mert a keresetlevél előterjesztéséhez fűződő joghatályok fennmaradtak, hiszen a kérelmező a jogerőre emelkedéstől számított 30 napon belül ismételt előterjesztette postai úton ajánlott küldeményként megfelelő módon a keresetlevelet, nem volt annak jelebtősége, hogy azt csak később iktatták.

[12] A keresetlevél hiányainak a pótlásával kapcsolatban a 2020. április 9. és 2020. április 28. közötti 19 nap, vagyis a 2020. április 7. és 2020. április 22. közötti 15 nap levonását sem találta indokoltnak. Ebben a részben kifejtette, hogy a hiánypótlási felhívásra 2020. április 22-én a kérelmező nyilatkozatot tett, ezért a kifogásolás önmagában is szükségtelennek és az eljárás elhúzódásának megakadályozására e körben alkalmatlannak minősült volna. Ez az időszak nem is minősül a kérelmező érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időnek, hiszen a kérelmező a bíróság felhívására terjesztette elő nyilatkozatát.

[13] Nem osztotta a kizárási kérelem előterjesztésével és intézésével kapcsolatban a 2020. november 12. és 2021. szeptember 16. közötti 308 nap, vagyis a 2020. december 20. és 2021. május 21. közötti 152 nap levonására irányuló kérelmet. Álláspontja szerint a Pp. 15. §-ának (2) bekezdése szerint az eljárás bármely szakaszában helye van, illetőleg lehet a kizárási kérelem előterjesztésének, a kizárás iránti kérelmet elutasító határozat sem annak elkészítésére hivatkozott, hanem azokat érdemben nem találta megalapozottnak. Nem adott alapot a levonásra az sem, hogy a soronkívüliség ellenére 30 napon belül azt nem bírálták el, egyrészt a kizárási kérelmet nem a bíróság másik tanácsának kellett elbírálni úgy, hogy először a Fővárosi Ítéltáblának kellett a kérelmezett elleni kizárási kifogásról határoznia, amely pedig az iratok előterjesztésétől számított 30 napon belül a kerületi bírósággal szembeni kérelmet el is bírálta; ezen körülmények mellett semmiképpen sem lett volna hatékony eszköz az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése.

[14] Nem találta indokoltnak a 2023. április 26. és 2023. május 12. közötti 16 nap figyelmen kívül hagyását, mert nem volt meghíúsulási igazolás, határidőn belül való letöltés esetében semmi-képpen sem eredményezhető az, hogy a bíróság az eljárás elhúzódását a fél terhére értékelje.

[15] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság úgy találta, hogy a figyelembe vehető 1243 nap után a kérelmezett 497 200 forint vagyoni elégtétel megfizetésére köteles, ezért ennek az összegnek a megfizetésére kötelezte, és úgy rendelkezett, hogy a kérelmezett az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. §-a (1) bekezdésének c) pontja és (2) bekezdése alapján fennálló személyes illetékmentességére tekintettel 26 232 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

A fellebbezés és a fellebbezésre tett észrevétel

[16] Az elsőfokú végzés ellen a kérelmezett terjesztett elő fellebbezést, a fellebbezésében a végzés megváltoztatását és a kérelem elutasítását kérte.

[17] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság hibásan határozta meg az alapper számított időtartamát, annak a részét a 2019. december 3. és 2020. április 7. közötti napok nem képezik. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság nem tulajdonított annak jelentőséget, hogy a kérelmezőnek a 18.P.23.368/2019. eljárásban nem volt értékelhető „eredeti” keresete, a bíróság hiánypótlásában megfelelő formátumú keresetlevél előterjesztésére hívta fel, amelynek nem tett eleget, ezért keresetlevél előterjesztésére nem került sor. A kérelmező egy 2020. április 2-i feladóvevénnyel igazolta a joghatások fenntartására alkalmasnak állított keresetlevél benyújtását; mivel a feladóvevény csak a kérelmező birtokában volt, az a BIIR-be feltöltésre nem került, ezért az elleniratban kénytelen volt vitatni, hogy az ismételt előterjesztett, joghatás kiváltására alkalmas kereset volt, különös tekintettel arra is, hogy a

kérelmezőnek számos egyéb eljárása is volt a kerületi bíróság előtt. Mindezen felül hivatkozott arra, hogy a keresetlevél előterjesztése joghatásainak a fenntartására csak a szabályszerűen benyújtott, azaz hiánypótlásra nem szoruló keresetlevél alkalmas. A kerületi bíróság azonban a hiányok pótlására felhívásról rendelkezett, holott az irányadó bírói gyakorlat szerint a nem szabályszerűen előterjesztett keresetlevelet vissza kellett volna utasítania (Kúria Pkf.VI.24.629/2017/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.980/2017/2., Civilisztikai Kollégiumvezetők 2018. november 19-21. napi Országos Tanácskozásának 28. számú állásfoglalása). Ehhez kapcsolódóan arra is hivatkozott, hogy az eredeti beadványok és az ismételten előterjesztett keresetlevél benyújtása közötti időtartam kizárólag a kérelmező érdekkörében értékelhető, hiszen egy kereset hiánytalan előterjesztése csak a kérelmező felperes érdekében állt.

[18] Fenntartotta a fellebbezésben is, hogy a kizárási kérelemmel kapcsolatban a 2020. november 12. és 2021. szeptember 16. közötti 308 nap levonása indokolt lett volna. Függetlenül attól, hogy a kizárási kérelmeket érdemben és nem elkészttség okán találták alaptalannak, a felmerült időtartam mindenképpen a kérelmező érdekkörében felmerülő, elhárítható oknak minősül, mivel az általa előadott indokok alapján lehetősége lett volna a kérelmet megfelelő időpontban, akár már a keresetlevél előterjesztésekor, de a tárgyalás előtt benyújtani. Felhívta ebben a tekintetben arra a figyelmet, hogy a Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdése nem követeli meg a kérelmező magatartásának jogellenességét, jogszerű eljárási cselekmény is okozhat szükségtelen időtartamokat, az időtartam levonásához nem a jogellenesség, hanem az ok a kérelmező érdekkörében jelentkezése a feltétel. Ez a feltétel pedig egyértelműen megvalósult, hiszen az eljárás előrehaladását nem szolgálta az alaptalanul előterjesztett kizárási kérelem, amelyet a korábban előadott kérelemmel elháríthatott volna.

[19] Szükségesnek találta a 2023. április 26. és 2023. május 12. közötti 16 nap figyelmen kívül hagyását is. Itt is hangsúlyozta, hogy a levonásnak nem feltétele a jogellenesség: a kérelmező a jogerős ítélet – még a meghíúsulási igazolás előtti – letöltésével a jogszabályi rendelkezések szerint járt el, azonban ez szükségtelen időmúlást okozott, amelyet a kérelmező a rendelkezésére álló korábbi letöltéssel elháríthatott volna. Általános tapasztalat szerint a felek nagy része egy-két napon belül letölti a bírósági határozatokat.

[20] A kérelmező a fellebbezésre tett észrevételeiben, az elsőfokú végzés helyes indokai alapján való helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, hogy a kérelmezett a fellebbezésében számos olyan tényt adott elő, amelyre az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott, amely ekként tilos. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenysége nem volt okszerűtlen, megfelelt a logikai szabályoknak, a másodfokú felülmérlegelésre nem volt ok. Hangsúlyozta, hogy a fellebbezésben számos olyan adatra hivatkozik a kérelmezett, amely tekintetében nem adatkezelő, továbbá lényegében vitatja az ügy alapjául szolgáló polgári ügy döntéseit. Kiemelte, hogy a kizárási kérelme miatt nem volt szükséges a tárgyalás elhalasztása, továbbá jogában állt a jogszabályi keretek között a jogerős ítélet későbbi letöltése.

A másodfokú bíróság döntése

[21] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú végzés az eljárás megszüntetése iránti kérelmet elutasító rendelkezését, a kérelmezett fellebbezését pedig a következők szerint nem találta alaposnak:

[22] A fellebbezési ellenkérelemre tekintettel rögzíti az ítéltábla, hogy nem észlelt a személyes adatoknak az eljárás tárgyán túli felhasználását, továbbá a fellebbezés ezzel kapcsolatban sérelmezett hivatkozásainak a következőkben kifejtettek szerint nem volt jelentősége. A Pevtv., bár a rendelkezési elven alapul, a vagyoni elégtétel alapját képező per iratainak a megismerését ezen túl is lehetővé teszi, a Pevtv. 13. §-ának (2) bekezdése szerint a bíróság hivatalból intézkedik a vizsgálendő bírósági eljárás szükséges ügyiratmásolatainak

beszerzése iránt. A számított időtartam meghatározása és a levonni kért időtartamok elbírálása szempontjából ebben a nemperes eljárásban az így hivatalból is rendelkezésre álló adatokat alapul lehetett venni, amelyre a Pevtv. kifejezett rendelkezése ad jogszabályi felhatalmazást.

[23] A kérelmező a kérelem tartalma szerint a keresetlevél benyújtásának 2019. december 3. napja és a jogerős ítélet kézhezvételének 2023. május 12. napja közötti összesen 1243 napra kérte a vagyoni elégtétel megítélését. Az utóbbi időpont összhangban áll a Pevtv. 2. §-ának (1) bekezdésével, amely szerint a bírósági eljárás a törvény alkalmazásában az eljárást befejező jogerős határozat közlésének napjáig tart. Az előbbi időpont annyiban viszont nem felel meg a Pevtv. 2. §-a (1) és (2) bekezdése rendelkezéseinek, hogy bár a bírósági eljárás a törvény alkalmazásában az elsőfokú eljárás kezdőnapjától számítandó, azonban az elsőfokú eljárás kezdőnapja a bírósági eljárás időtartamába nem számít bele, tehát a vagyoni elégtételre alapot adó időtartam 2023. december 4-én kezdődhet. Mindennek azonban nem volt jelentősége, hiszen a kérelmező az általa meghatározott időtartamot 1243 napban jelölte meg, ezzel szemben a Pevtv. szerinti kezdő és befejező időpont között ténylegesen 1256 nap van. Mivel pedig a Pevtv. 9. §-a (4) bekezdésének utaló szabályából következően a vagyoni elégtételre irányuló nemperes eljárásban is érvényesül a Pp. 2. §-a (2) bekezdésének a rendelkezési elv részében irányadó az a szabálya, hogy a bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, tehát irányadó a kérelemhez és ellenkérelemhez kötöttség, ezért nem ítélt meg a bíróság a kért 497 200 forintnál magasabb összegű vagyoni elégtételt és nem határozhatta meg a figyelembe vehető időtartamot a megjelölt 1243 napnál hosszabb időben. Ezért nem hatott ki a döntésre, hogy a kérelemben a vagyoni elégtételre alapot adó időszakot a kérelmező a kezdőnaptól és nem a kezdőnapot követő naptól számította, hiszen eleve kevesebb időtartamra kért vagyoni elégtételt, mint ami a törvény alapján megilletné.

[24] A Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése szerint a vagyoni elégtételre irányuló eljárásban is irányadó Pp. 373. §-ának (1) bekezdése értelmében a fellebbezésben az ellenkérelmet megváltoztatni nem lehet: a kérelmezett pedig elleniratában annak indokaként, hogy az alapper számított időtartamának a részét a 2019. december 3. és 2020. április 7. közötti napok nem képezik, csak arra hivatkozott, hogy a kérelmező a keresetét 30 napon túl, 2020. április 7. napjával terjesztette elő, nem hivatkozott azonban sem arra, hogy a keresetlevél előterjesztése joghatásainak a fenntartására azért nem volt alkalmas a keresetlevél, mert az eljáró bíróság a kérelmezőt hiánypótlásra hívta fel, azaz mint hiányos, nem volt szabályszerűen előterjesztett, továbbá arra sem, hogy az eredeti beadványok és az ismételten előterjesztett keresetlevél benyújtása közötti időtartam kizárólag a kérelmező érdekkörében értékelhető, ezen hivatkozásai tehát nem voltak figyelembe vehetők. (Meggjegyzi az ítéltábla, hogy egyébként maga a kérelmezett is arra hivatkozott, hogy az ismételten benyújtott keresetlevél hiányainak a pótlására felhívás szükségtelen volt, hiszen a jogi képviselő nélkül eljáró felet nem lehetett volna felhívni a megjelölt jogszabályi rendelkezések korrigálására, ezen túl a megelőző eljárásban csak formális felhívást adott ki az eljáró bíróság és annak megfelelő volt az újból előterjesztett keresetlevél – a polgári perrendtartás alapvető elveivel lenne ellentétes az az értelmezés, amely a hiánypótlási felhívásból arra következtetne, hogy ezért a keresetlevél előterjesztése alkalmatlan a joghatásai fenntartására.)

[25] Az elsőfokú bíróság pedig helyesen értékelte a keresetlevél a Pevtv. szerinti benyújtásának napját 2024. december 3. napjában azért, mert a Pp. 178. §-ának (1) bekezdése értelmében a keresetlevél visszautasítása esetén az ügy előzményére hivatkozással a keresetlevélnek a visszautasító végzés jogerőre emelkedésétől számított harminc nap alatt

szabályszerűen újra előterjesztése által a keresetlevél előterjesztése joghatásainak fennmaradása azt eredményezi, hogy úgy kell tekinteni, mintha a fél eleve szabályszerűen terjesztette volna elő a visszautasított keresetlevelet. Helyesen tekintette a harminc napos újbóli benyújtás határidejét nem anyagi jogi, hanem eljárásjogi határidőnek, amely értelmében irányadó a Pp. 149. §-ának (4) bekezdése, miszerint a napokban megállapított határidő elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni, ha a bíróságnak címzett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján a bíróság címére ajánlott küldeményként postára adták. Ez a megközelítés összhangban áll az **1/2017. Polgári jogegységi határozat** szerint a Pp. hatály alatt is alkalmazható **4/2003. Polgári jogegységi határozat** iránymutatásával, hiszen ez a határidő nem keresetindítási határidő. Amíg a keresetlevélnek a bírósághoz történő benyújtása nem perbeli cselekmény, ezért a perindításra meghatározott – jellemzően a Pp.-n kívüli jogszabályokban előírt – határidő, mivel nem a per része, nem eljárásjogi határidő; addig a keresetlevél előterjesztésének joghatásai fenntartására alkalmas 30 napos határidő már egy korábban bíróság elé vitt igény érvényesítésével kapcsolatban a Pp. által meghatározott határidő – amely egységesen vonatkozik a perindítási határidőhöz kötött és az ilyen határidő nélküli keresetlevelekre is – már eljárásjogi határidő. Ebben a részben alaptalanul támadta a kérelmezett az elsőfokú bíróság a Pp. 279. §-ának (1) bekezdésén alapuló mérlegelő tevékenységét, amely a logikai szabályoknak megfelelően, a rendelkezésre álló bizonyítékok egyenként és összességében értékelése alapján helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy elfogadta: a 2020. április 2. napi feladást igazoló feladóvevény csatolásával a kérelmező megfelelően igazolta a keresetlevél visszautasítását követő 30 napon belül a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti keresetlevél ismételt benyújtását, amely így alkalmas volt a keresetlevél előterjesztése joghatásainak fennmaradására, ezért a keresetindítás időpontja az eredeti 2019. december 3. Ez a mérlegelés okszerű volt arra tekintettel, hogy a keresetlevél visszautasítását eredményező előzményi ügyre hivatkozó ismételten benyújtott keresetlevél postai úton érkezett a bíróságra és a kérelmezett nem mutatott fel más időpontban feladást igazoló okiratot, továbbá hogy maga is az újrainduló ügy irataihoz csatolta az annak előzményeként hivatkozott ügyet. A bizonyítékok felülmérlegelésére az ítéltábla okot nem talált.

[26] A fellebbezésében a kérelmezett már nem kérte figyelmen kívül hagyni a 2020. április 7-én érkezett keresetlevél hiányainak a pótlásával kapcsolatban vagylagosan a 2020. április 9. és 2020. április 28. közötti 19 nap, vagylagosan a 2020. április 7. és 2020. április 22. közötti 15 nap időtartamot; továbbá nem hivatkozott a kizárási kérelem intézésével kapcsolatban vagylagosan a 2020. december 20. és 2021. május 21. közötti 152 nap figyelmen kívül hagyására a soron kívüli döntés kötelezettsége ellenére az eljárás elhúzódása miatti kifogás elmaradása miatt – ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség folytán az ítéltáblának mindezeket a döntésének a meghozatala során figyelembe vennie nem kellett.

[27] Alaptalanul kérte levonni a per számított időtartamából a kérelmezett a fellebbezésben előadott okokból a 2020. november 12. és 2021. szeptember 16. közötti 308 nap, valamint a 2023. április 26. és 2023. május 12. közötti 16 nap időtartamokat.

[28] A kizárolag a kérelmező illetve a bíróság érdekkörében felmerült elhárítható okok miatti levonásra egyrészt a Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdése, másrészt a (4) bekezdése ad jogszabályi alapot. Ehhez képest rendelkezik úgy a Pevtv. 15. §-ának (5) bekezdése, hogy a bíróság – a nemperes eljárásban előterjesztett kérelem és ellenirat tartalmának korlátai között – mérlegeli, hogy a bírósági eljárásban félnek minősülő kérelmező, valamint a bírósági eljárást lefolytató bíróság eljárási cselekménye, illetve mulasztása mennyiben járult hozzá az észszerűnek minősülő időtartam meghaladásához, és e körülmények értékelését követően határozza meg a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartamát. A Pevtv. törvényjavaslat indokolása azt hívja fel, hogy a bíróság által általánosan vizsgálandó

szempont az, hogy a bírósági eljárásban félnek minősülő kérelmező, valamint a bírósági eljárást lefolytató bíróság eljárási cselekménye, illetve mulasztása mennyiben járult hozzá az eljárás elhúzódásához, és azt vizsgálja a bíróság – a kérelem és az ellenirat korlátai között –, hogy az alapul fekvő bírósági eljárás során volt-e olyan időszak, amely akár a kérelmező, akár a vizsgált bírósági eljárásban eljáró bíróság érdekkörében felmerülő, elhárítható ok miatt szükségtelenül telt el. A törvény az ellenirat a Pevtv. 14. §-a (2) bekezdésének f) és g) pontjai szerinti tartalmi követelményei körében is csak a kérelmező a meghatározott idő figyelmen kívül hagyását megalapozó eljárási cselekményeit, illetve szükséges eljárási cselekménye elmulasztását alátámasztó tényeknek, valamint ezzel összefüggésben figyelmen kívül hagyandó időtartamoknak a megjelölését írja elő, más levonásra alapot adó körülmény az elleniratban meghatározását nem tartalmazza. Mindebből az következik, hogy a jogalkotó egy olyan szabályozási modellt kívánt bevezetni, ahol rögzíti azt az időtartamot, amelynek meghaladása esetén a fél az eljárások észszerű időn belüli befejezéséhez való joga sérelme folytán vagyoni kompenzációra jogosult, amely összegét csak *a saját felróható közrehatása* csökkentheti – akár azért, mert ő okozta egyes eljárási szakaszok elhúzódását, akár azért, mert nem élt az elhúzódás megakadályozására alkalmas törvényes jogorvoslati eszközökkel. Az észszerű idő követelményének érvényesülése során a bíróságoknak számítaniuk kell arra, hogy a per folyamán előállhatnak előre nem látható körülmények, amelyekre akár ráhatásuk nem lehet, ezzel együtt sem sérülhet a félnek az ügy észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő alapvető jogosultsága.

[29] A kérelmezett alapvetően azzal támadta az elsőfokú bíróságnak az előző időpontok levonásának elmaradására vezető értelmezését, hogy vitatta, amely szerint az eljárási jogok jogszerű gyakorlása kizárná a szükségtelen időmúlás a fél érdekkörében jelentkezését és ezáltal annak figyelmen kívül hagyhatóságát. A jogszabályi szöveg kérelmezett általi értelmezése azonban nem felel meg az Alaptörvény 28. cikkében és a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése értelmében háttérjogszabályként alkalmazandó Pp. Preambulumában írtaknak megfelelő, az Emberi Jogok Európai Egyezménye (Egyezmény) 13. cikkében írtak szerint az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) gyakorlata által is alakított célok teljesüléséhez alkalmas követelményeknek.

[30] A Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdése a levonásra alapot adó, a kérelmező érdekkörében jelentkező okokat nem definiálja, annak pontos tartalmát a bírói gyakorlatnak kell kimunkálnia. A törvényjavaslat indokolása azt hangsúlyozza, hogy a bíróság által általánosan vizsgálandó szempont az, hogy a bírósági eljárásban félnek minősülő kérelmező, valamint a bírósági eljárást lefolytató bíróság eljárási cselekménye, illetve mulasztása mennyiben járult hozzá az eljárás elhúzódásához. Hangsúlyozza, hogy a bírósági eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető jog sérelme olyan feltétlen helytállási kötelezettséget teremt, amely alól nem lehet mentesülni a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) kártérítésre irányadó szabályai szerint.

[31] A feltétlen helytállási kötelezettségen alapuló kompenzációs modell és annak kivételképpen a kérelmező a per elhúzódásában játszott szerepének értékelése nem indokolja a kérelmezett szűkítő értelmezését, amely lényegében azt venné alapul, hogy a perrendtartás által biztosított eljárási jogok gyakorlása mely fél érdekét szolgálja. Nyilvánvaló, hogy a perbe vitt igény érvényesítése, illetve az igényérvényesítéssel kapcsolatos védekezés gyakorlása szükségképpen olyan eljárási cselekményeket generál, amelyek az eljárás hosszabb időtartamához vezetnek. Az észszerű időn belüli befejezéshez való jog kirívó sérelmét jelentené az az értelmezés, amely a törvényesen megengedett eljárási jogok gyakorlását azzal szankcionálná, hogy emiatt csökkentené vagy akár ki is zárná a vagyoni kompenzációt. Ezzel szemben indokolt az értelmezést a 2018. január 1-jén hatályba lépett Pp. alapelvei – rendezőelvi – szintre emelt perkoncentráció lényegével összefüggésben elvégezni.

A perkoncentrációnak, ahhoz, hogy érvényesülni tudjon, a polgári per egészét át kell hatnia, a per szerkezetében, a részletszabályokban és a bírói attitűdben is egyaránt meg kell jelennie. Érvényesülése mind a felekre, mind a bíróságra kötelezettségeket ró; így a fél a Pp. 4. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, az időszerűség és a hatékonyság érvényesülését előmozdító eljárástámogatási kötelezettségét, amely értelmében a felek kötelesek előmozdítani az eljárás koncentrált lefolytatását és befejezését. Ez a kötelezettség a fél fokozott eljárásjogi felelősségét fogalmazza meg a bíróság elé vitt jogvita előre vitelével kapcsolatban. A per teljes szerkezetét átható elven keresztül szükséges azt eldönteni, hogy a félnek az eljárás előre vitelét akadályozó magatartása a vagyoni elégtétel csökkentésének szankcióját maga után vonja-e. A perkoncentráció megvalósulása elsősorban a jogalkotó által megfelelő szabályozással biztosítható, abból kell kiindulni, hogy ha a törvény maga engedi meg egyes eljárási jogok gyakorlását akként, hogy az szükségszerűen hosszabb peres időtartamot eredményez, annak következményeivel számolt, és azt nem kívánja a peres felekre róni. Ezért az eljárási jogok törvényi keretek között gyakorlása önmagában nem minősíthető a fél érdekkörébe tartozónak csak abból az okból, hogy az a pertartam növekedéséhez vezetett. Az ellenkező értelmezés így a fél érdekkörében jelentkező szükségtelen időmúlásnak értelmezné az általa indítványozott szakértői bizonyítás időtartamát, ha az így keletkezett aggályos szakvélemény az ítélezés alapjául nem szolgálhat, vagy az alaptalannak minősülő jogorvoslati jog gyakorlása miatti szükségszerű időtöbbletet – mindez nem lehetett a jogalkotó akarata és a bírósághoz fordulás alapvető jogát is veszélyeztetné.

[32] A kérelmezett levonásra alapot adó oknak találta, hogy nem teljesültek a kizárási kérelem a Pp. 15. §-a (2) bekezdésének a feltételei, amely szerint a 12. §-ának f) pontja szerinti kizárási okot a fél a tárgyalás megkezdése után csupán akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről csak a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és a tudomásszerzést követően az okot haladéktalanul bejelenti. Ezzel a következtetéssel azonban az ítéltábla nem értett egyet, a következők szerint. A Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdése a levonás feltételeként konjunktív, egymásra épülő okokat határoz meg: az oknak a kérelmező érdekkörében kell felmerülnie, elháríthatónak kell lennie és emiatt – és nem más miatt – kell az adott, az eljárás előrehaladását nem szolgáló időtartamnak szükségtelenül eltelnie. Annak az eldöntése, hogy a kizárási kérelem törvényes feltételei teljesültek-e, a kérelemről döntő bíróság jogkörébe és nem a nem vagyoni elégtételre irányuló nemperes eljárást elbíráló bíróság jogkörébe tartozik; önmagában abból a tényből, hogy a fél a jogszabályi feltételek hiányában terjesztette elő kizárási kérelmét, annak alaptalanságára, de nem az érdekkörében szükségtelenül okozott időmúlásra lehet következtetni (Megjegyzi az ítéltábla, hogy a kizárási kérelmeket nem elkészttség okán utasították el az azokat elbíráló bíróságok.) Másrészt: a kizárási kérelem intézése semmiben nem akadályozta a per előrehaladását. Téves volt az ügyben az a tájékoztatás, hogy a kizárási kérelemre tekintettel a bíróság a tárgyalást folytathatja, de a pert lezáró érdemi határozatot nem hozhat. Ezzel szemben a Pp. 18. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha nem a bíró jelentette be a kizárási okot, úgy az érintett bíró továbbra is eljárhat ugyan, de a 12. § a)–e) pontja szerinti kizárási esetén, a bejelentés elintézéséig az érdemi határozat hozatalában nem vehet részt. Mivel azonban a kizárási hivatkozott oka a 12. §-ának f) pontja volt, a kérelem nem akadályozta a per felvétel lezárását sem. Ebből következően eleve nem lehet olyan következtetésre jutni, hogy a kizárási kérelem bejelentése és intézése okozott volna szükségtelen időmúlást.

[33] Mindenben osztotta az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak a jogerős ítélet letöltéssel kapcsolatos álláspontját. A meghíúsulási igazolás előtti, de a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő későbbi letöltés nem adhat alapot a számított időtartamból levonásra. Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (E-ügyintézési tv.) 14. §-a (4) bekezdésének c) pontja, valamint

az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet (Vhr.) 76. §-a értelmében a bírósági irat a címzett tárhelyén elhelyezésétől számított öt munkanap utáni első kézbesítési kísérletet követő ötödik munkanapig még letölthető. Mint ahogy a Kúria Pf.IV.24.674/2022/2. számú végzése is kiemeli: A jogszabályi rendelkezések jelölik ki azokat a határidőket, amelyeken belül a címzett a biztonságos kézbesítési szolgáltatás igénybevételével kézbesített iratot átveheti. Ehhez képest az a magatartása, hogy a részére elektronikus úton kézbesített határozatot nem haladéktalanul, de a jogszabály által biztosított határidőn belül veszi át, nem tekinthető – figyelemmel a Pevtv. jogalkotói céljaira – olyan kérelmezői magatartásnak, amely alapot adhat a vagyoni elégtétel csökkentésére.

[34] Az ítéltábla a per teljes időtartamából a fellebbezéssel érintett időszakok levonását nem találta indokoltnak, ezért az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érintve, a fellebbezett részében a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 383. §-ának (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[35] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése szerint a kérelmezett köteles a kérelmező másodfokú eljárásban a jogi képviselettel felmerült költségének a megfizetésére, amely összegét az ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében, a (2) bekezdés szerinti mérlegelési jogkörében az igazolt 40 000 forint óradíj alapján, a fellebbezés elkészítésére és benyújtására, az ügyféllel konzultációra figyelemmel 3 munkaóra alapul vételével határozta meg.

[36] Az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése és 47. §-ának (1) bekezdése szerint meghatározott fellebbezési illeték, a kérelmezett személyes illetékmentessége folytán, a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2024. július 16.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, előadó, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró